

1. VALIKAINED

1. Üldalused

1.1. Õppeainete arvestuslik maht

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Loogika ja matemaatika	3.kl 1 tund		
Meedia ja kommunikatsioon			7.kl 1 tund

1.2. Üldpädevuste, arengu toetamine ja õppekava läbivate teemade toetamine

Valikained toetavad lapse/noore inimeseks ja kodanikuks kasvamisel ning arendavad oskusi koolis, igapäevaelus ja edaspidises karjäärivalikus hakkama saamisel.

- 1) kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega;
- 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku õpilasena; austada erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- 3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; lahendada suhtlemisprobleeme;

- 4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- 5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada.

2. Ainekavad

2.1. Loogika ja matemaatika

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Loogika on oskus arutada, seletada ja tõestada. Loogika areng soodustab mõtlemise, mälu, tähelepanu ja kontsentratsiooni arengut. Need oskused on esmajärgulise tähtsusega kõikide mõtlemisoperatsioonide arenguks – analüüsiks, sünteesiks, võrdlemiseks, klassifikatsiooniks, üldistamiseks jne.

Loogika ja matemaatika aitab arendada matemaatikapädevuse valdkonda, tutvudes ja lahendades erinevaid loogikal põhinevaid ülesandeid. Õppetundides on vaja üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Samuti on vaja kasutada loogilise arutlemise, põhjendamise, üldistamise ja analoogia kasutamise oskuseid. Valikaine jooksul tutvutakse mitmete erinevate ajuvõimustiliste ülesannete liikidega ning õpitakse neid lahendama. Töö toimub nii digitaalsete vahenditega kui ka paberi-pliatsi abil.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid:

- 1) väärtustab matemaatikat ning tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest;
- 2) tunneb õpituid matemaatilisi mõisteid ja seoseid;
- 3) lahendab probleemülesandeid arutledes, põhjendades ja loogiliselt tõestades.
- 4) oskab infot lugeda tekstist, tabelist ja diagrammist;
- 5) kasutab õppides info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid;
- 6) oskab analüüsida ja jõuab olemasolevate faktide põhjal arutluse kaudu järeldusteni;
- 7) rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.

2.1.2. Õpitulemused ja õppesisu

Õpilane:

- 1) oskab esemeid ja nähtusi klassifitseerida ühe või mitme tunnuse põhjal;
- 2) liikuda mõttekäikudes üldiselt üksikule ja vastupidi;
- 3) oskab omandatud teadmiste piires teha antud eeldustest loogilisi järeldusi ning väiteid põhjendada;
- 4) oskab probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada;
- 5) oskab lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida, arutleb ja põhjendab nii suuliselt kui kirjalikult;
- 6) mängib erinevaid loogikamänge nii arvutis kui laual;
- 7) lahendab erinevaid loogikaülesandeid ja hindab kriitiliselt tulemust;
- 8) mõistab ja kasutab erinevate mõttemängude reegleid;
- 9) kasutab mängudes ausa reegli põhimõtet ning austab vastast;

Õppesisu

Loogika ja matemaatiliste ülesannete lahendamine (näiteks IQ testid ja Känguru võistluste laadsed ülesanded, sudoku, Nutisport jm).

Funktsionaalset lugemisoskust nõudvate ülesannete lahendamine. Erinevate mõtte- ja lauamängude mängimine.

Matemaatilised ristsõnad; enesekontrolli lehed; ülesanded ühikute kohta; labüridid; ruutudesse joonistamine, sümmeetria, peegeldus ja mustrid; tekstülesanded; matemaatilised jutukesed; nuputamisülesanded.

Õppekeskkond

Õpet viiakse läbi klassis, kus on tahvlile joonestamise vahendid. Vajaduse korral kasutatakse internetiühendusega sülearvuteid ja esitlustehnikat seoste visualiseerimiseks. Klass on varustatud laua- ja loogikamängudega.

2.1.3. Hindamine

Hindamisel lähtutakse kooli üldosas olevast hindamisjuhendist, mille loomisel on aluseks võetud riiklik õppekava. Konkreetsed hindamisjuhised ja nõuded fikseeritakse Stuudiumis õppeainete alla.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.

Kokkuvõttev hinne kujuneb tundides sooritatud tööde tulemuslikkusest, õpimapi sisust ja eneseanalüüsist. Samuti hinnatakse aktiivset osalemist tunni- ja meeskonnatöös.

3.1. Meedia ja kommunikatsioon

3.1.1. Õppeaine kirjeldus

Meedia on osa ühiskonnast, üks paljudest institutsioonidest, mis ühiskonnas eksisteerivad ja millel on oluline roll ühiskonna toimimisel. Meediatekstid ühendavad sageli mitut keelt – kirjakeelt, visuaalset keelt ja heli. Õppeaine eesmärk on arendada laiapõhjalisi pädevusi kõigi nende osas. Õppetundides arendatakse õpilaste kriitilisi ja loomingulisi võimeid, mis on seotud meedia toimimismeetodite, meediakanalite ja –žanrite tundma õppimisega. Õpitakse tundma kommunikatsiooni ja avaliku esinemise põhialuseid, analüüsima ja sõnastama erinevaid sõnumeid ning olema ise veenev esineja ja argumenteerija.

Õppe kavandamine ja korraldamine

Õppetöök vajalikud vahendid

- Klassiruum, kus on olemas arvuti, (soovitavalt) nutitahvel, (projector), internet.
- Õpetaja poolt loodud õppematerjalide õpilastele paljundamise võimalus.
- Õpilased kasutavad vajadusel infootsinguteks isiklikku mobiiltelefoni /selle puudumisel sülearvutit, mille kasutamist kool võimaldab.

Füüsiline õpikeskkond

- Klassiruum, kus on vajadusel võimalik laudu/toole tegevustega sobivamalt (ümber)paigutada.
- Kool toetab võimalusel koolist väljaspool toimuva õppetegevuse läbiviimist ning külalisesinejate kutsumist tundidesse.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õppida tundma meedia toimimismeetodeid, meediakanaleid ja –žanre.

Õppida tundma kommunikatsiooni ja avaliku esinemise põhialuseid, analüüsima ja sõnastama erinevaid sõnumeid ning olema ise veenev esineja ja argumenteerija.

Õppida olema tark ja allikakriitiline meediatarbija, sealhulgas ära tundma reklaaminduses ja turunduses kasutatavaid mõjutusvahendeid ja -võtteid.

Õppida eristama omavahel fakti ja arvamust, samuti ära tundma vale(liba)uudiseid, eristama usaldusväärset infot manipuleeritust.

Tutvuda propaganda kui võimsa (kommunikatsiooni)relva loomise ja toimimise põhialustega. Saada sissejuhatavad teadmised massikommunikatsioonis propaganda, mille eesmärgiks on kallutada avalikku arvamust, kasutamisest erinevates meediumites.

Sõnavabadus kui iga kodaniku ja residentide põhiseaduslik õigus ning selle praktilised väljundid.

Intellektuaalomandiõigus ja plagiaat kui õigusrikkumine.

AI kui uus reaalsus, selle seosed intellektuaalomandiga ning vastava õigusruumiga.

3.1.2. Õpitulemused ja õppesisu

Valikaine õppekava läbimise lõpuks teab õpilane:

- mis on meedia, tunneb meediakanaleid, teab, mis on pressifoto ja selle eripärad võrreldes teiste fotokunsti liikidega;
- tunneb erinevaid meediume, teab raadio, televisiooni ja elektroonilise meedia ajalugu ning nende toimimise erijooni;
- teab meedia olulisemaid rolle ühiskonnas;
- teab, mis on sõnavabadus ja oskab selle põhiõiguse kuritarvitamist vältida;
- teab, mis on intellektuaalomand ja kuidas kaitstakse autoriõigusi.
- mis on kommunikatsioon ja kuidas see toimib;
- kuidas olla hea suhtleja;
- mis on fakt ja mis arvamus ning kuidas neil vahet teha;
- kuidas formuleerida sõnumit;

- mis on uudis ja kuidas seda formuleerida.
- mis on propaganda, mis on reklaam ja kuidas olla tark reklaami tarbija, mitte reklaamiandjate ohver;
- kuidas tunda ära libauudised;
- kuidas tulla toime ning ennast kaitsta sotsiaalmeedias ja Internetis varitsevate ohtude eest;
- avaliku esinemise algtõdesid nii teoorias kui praktikas;
- AI kasutamisega seotud ohtusid, aga oskab ära tunda ja lahtimõtestada ka selle kasutamisega seotud eetilisi dilemmasid.

Õppesisu

Tunnid jagunevad teooria tutvustamiseks ja praktiliste ülesannete täitmiseks.

Tundide raames toimuvad õppekäigud meedia ja kommunikatsiooniga seotud organisatsioonidesse ja/või sündmustele.

Tundidesse kutsutakse külalisi, kes on eksperdina võimelised mõnda teemat spetsiifiliselt ja sügavuti avama.

Tundides arendatakse õpilaste loovust, loovat mõtlemist, tehakse selleks ka praktilisi tegevusi ja ülesandeid.

Tundides arendatakse õpilaste oskust formuleerida selgeks eneseväljendamiseks üheselt mõistetavaid sõnumeid, nende sõnumite abil argumenteeritud väitluse pidamist ning teisi eneseväljendamise oskusi.

3.1.3. Hindamine

- Positiivse tulemuse saavutamise eelduseks on tundides ja õppekäikudel osalemine.
- Iseseisvate tööde ja ülesannete sooritamine positiivsele tulemusele.